БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 190 (6119)
СЕНТЯБРИИН 20
СРЕДА
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Олониитэ колхознигуудай дунда агротехническэ эрдэмүүдые нэбтэрүүлэе

Советскэ гүрэн манай социалистическэ хүдөө ажахые түгэс хүсэтэ техникээр—тракторнуудаар, комбайнуудаар ба бусад машинануудаар зэбсэглээ, эдэ хадаа колхознигуудай ажалые нилээд ехээр хүнгэдхэһэн, улам бүтээсэтэй болгоһон байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэри хадаа индустриальна ажалай түхэлтэй болон, улам улам хүгжэжэ байна. Коммунистическэ байгуулалтын шухала зорилгонуудай нэгэн — город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхалга амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ.

Мүнөөнэй условидо, коллективнэ томо ажахы эрхилэлгэ хадаа колхозно үйлэдбэриин экономикые, агротехникын ба механизациин үндэһэ һууринуудые гүнзэгыгөөр мэдэхыень колхозно кадрнуудһаа эринэ. Манай ороной хүдөө ажахын олон мянган хүдэлмэрилэгшэд колхозно хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлэдхэхэ гүрэнэй һургуулинууд ба курсануудые жэл бүри дүүргэдэг. Парти ба правительство болбол курсануудта, һургуулинуудта ба техникумүүдтэ һургажа, колхозуудай түрүүлэгшэнэрые бэлэдхэхэ ба мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ зорилго мүнөө табяад байна. Колхозуудай түрүүлэгшэнэр тус һургуулинуудта һурахадаа, хүдөө ажахын дундаһаа доошобэшэ эрдэм һургуулитай болохо ушартай.

Ленин—Сталинай парти болбол хүдөө ажахын түрүүшүүлэй, үндэр ургасын ба ниитын малажалай онсо гайхамшаг мастернуудай олон тооно армиие хүмүүжүүлээ. Практикын эрхим хүнүүд агрономиие ба зоотехниие урагшань дабшуулан, улам хүгжөөжэ байна. Эдэнэр машинна тон шэнэ техникые хүсэд бүрин ашагладаг, агрономическа эрдэм ухаае оролдосотойгоор шудалдаг ба мичуринска наукын туйлалтануудые өөрынгөө хүдэлмэридэ хэрэглэдэг ушарһаа, хүдөө ажахын бодото новаторнууд болоно.

Хүдөө ажахын хүсэн түгэс шэнэ дэбжэлтэ хангаха зорилгоор, колхозно кадрнуудые һургаха хэрэгтэ бүри ехэ далайса олгохо шухала. Мүнөө зарим нэгэн хүнүүд гү, али бүлэг хүнүүд бэшэ, харин бүхы колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд һураха, наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые саг үргэлжэ шудалха ёһотой. Колхозно кадрнуудые һургалгада ба агро-зоотехническэ эрдэм пропагандалгада һүүлэй үе болотор хэрэглэгдэһэн системэ ехэ дутуу дундануудтай байгаа. Агро-зоотехническэ курсанууд ба кружогууд һуралсалай единэ түсэбгүй, хүдөө ажахын тусхайта зонодо тааруулан зохёогдоһон һуралсалай хэрэгсэлнүүдшьегүй байгаа. Курсануудтахи ба кружогуудтахи занятинуудынь олонхи ушарта ёһо тэдыгээр үнгэргэдэг, һуралсалай нэгэл янзын түсэб жэлһээ жэлдэ дабтагдадаг, тэрэнь колхознигуудай һуралсалай дээшэлхэ ябадал хараалдаггүй, ойлголгын дүнгүүд согсолон гаргагдадаггүй байба. Мэргэжэл багатай ба бэлэдхэлгүй хүнүүдые һургагшад болгон томилдог ушар олон байһан юм. Теоретическэ һуралсалынь тус колхозой условитой, шухала зорилгонуудтай холбогдодоггүй байгаа.

Колхозно ниитын кадрнуудые тусхай курсануудаар, һуралсалай единэ түсэбтэйгөөр һургаха 3 жэлэй болзор мүнөө жэлһээ тогтоогдохонь. Түрүүшын жэлэй программань — колхознигуудые агротехническэ гү, али зоотехническэ минимумдэ һургаха юм. Хоёрдохи жэлэй программань — нэгэ гү, али олон түрэлэй культурануудһаа үндэр ургаса ургуулха гү, али тус тус түрэлэй малнуудһаа ашаг ехээр абаха эрдэм шадабари, түрүү арганууд ба методүүдые шудалһан хоёрдохи разрядай мастернуудые һургаха ябадалда зорюулагдана. 3-дахи жэлдээ үзэхэ программань —колхозно үйлэдбэриин һалбаринуудай нэгэндэхи хүдэлмэриин түрүү арганууд ба методүүдые, эрдэм шадабари шудалһан нэгэдэхи разрядай мастернуудые бэлэдхэхээр хараална. Курсануудта һурган бэлэдхэлгэ хадаа һурагшадые ажалһаань һамшаангүйгөөр, үйлэдбэриин даалгабаринуудые дүүргэлгэтэй нягта холбоотойгоор бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Курсануудай бүхы программые амжалтатайгаар ойлгожо абаһан колхознигуудта хүдөө ажахын нэгэдэхи ба хоёрдохи разрядуудай мастерай нэрээргэ үгтэхэ ба олоһон мэргэжэлыень зааһан аттестадууд барюулагдаха байна.

Занятинуудые эхилхэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри нютаг-нютагта ябуулагдажа байна. Олохон республиканууд, хизаарнууд ба областьнууд район бүридөө хэды курсануудай байхые тодорхойлоод, һургагшадые шэлэн олохо ба баталха хүдэлмэри хаа хаанагүй ябуулжа байна.

Тус курсануудта мүнөө жэл олон миллион колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд һуралсаха юм. Жэшээлхэдэ, Киевскэ область дотор агротехническэ 2 мянга үлүүтэй, мүн тэды шэнээн зоотехническэ курсовой группанууд эмхидхэгдэхэнь. Тэдэниие һурагшадаар бүридүүлгэ дүүрэнхэй. Черкасска районой 16 колхозуудта курсовой 16 группанууд тогтоогдоо. Һургагшад болгон дүршэлтэй ба хүндэтэй мэргэжэлтэдые—агрономууд, сорто туршалгын участогуудай хүдэлмэрилэгшэд, зоотехнигүүд, ветеринарна врачуудые томилоо.

Курсануудай хүдэлмэриин эхилтэр 2 недели хүрэхэгүй болзор үлөөд байна, гэхэ зуура, олохон газарнуудта занятидаа бэлэн болоодүй байһаар.

Ороной район бүхэн курсануудтахи занятинуудые хаһа саг соонь, эмхидэлтэйгээр эхилхэ али бүхы арга боломжонуудтай. Үлэһэн үдэрнүүдээ һуралсалай жэлдэ бэлэдхэлые түгэсхэхэ хэрэгтэ сүм зорюулха шухала. Һургагшадые шэлэн олохо гээшэ эгээн харюусалгатай зорилгонуудай нэгэн мүн. Һургагшадай мэргэжэл ба дүршэлһөөнь һуралсалай шанар ба эсэсэй үрэ дүнгүүд шулдыдаха байна.

Колхозно байгуулалтын илахатай, советскэ деревнидэ культурна революциин бэелүүлэгдэхэтэй хамта интеллигенциин ехэ отряд ургалсаа. Машинно-тракторна станцинуудай, сорто-туршаха гүрэнэй участогуудай, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, хүдөө ажахын һуралсалай газарнуудай ба һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд—агрономууд, зоотехнигүүд, научна хүдэлмэрилэгшэд — эдэ хадаа газартаряалангай ба малажалай мастернуудые бэлэдхэхэ курсануудта зааха дүршэлтэй кадрнуудые үгэхэ хүсэн түгэс резервнүүд мүн.

Курсануудтахи занятинуудые эхилэлгэдэ бэлэдхэл, тэдэнэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэлгэ — ехэ ба шухала хэрэг мүн. Курсануудай һурагша бүхэниие учебнигээр, группа бүхэниие — харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр хангаха зорилго хадаа онсо анхарал табихые эринэ. Колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлэдхэхэ 2 жэлэй олохон һургуулинуудай, тэрэшэлэн колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй 6 һарын курсануудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха хэрэгтэй. Эдэ һургуулинууд ба курсануудай мүнөөнэй программа доторнь, хүдөө ажахые механизацилгын асуудалнуудта анхарал дутамагаар табигдана. «Правдын» Алтайска хизаартахи корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, ехээр механизацилагдаһан ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд тэндэхи һургуулида ба курсануудта ехэнхидээ жэжэ—гар ба мориной зэр зэмсэгүүдые үзэдэг байна. Иимэ ушарые зохистой гэхын аргагүй. Колхозно кадрнуудые олоор, гүрэнэй масштаб ссо һургалга — колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй культурые ургуулха, социалистическэ хүдөө ажахые улам дэбжүүлхэ гэһэн сталинска анхаралай шэнэ гэршэ мүн. Наукын туйлалтануудые ба түрүү дүй дүршэлые шудалан, деревниин олон миллион ажалшад болбол газартаряалангай ба малажалай мастернууд, социалистическэ хүдөө ажахын үндэр дээдэ культурын түлөө бүри эдэбхитэй тэмсэлшэд болохо байна. Олониитэ колхознигуудай дунда агротехническэ эрдэмүүдые нэбтэрүүлэе!

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Белорусска ССР-эй Полесскэ областиин колхознигууд, колхозницанууд, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Эдеэ хоолой культурануудые бэлэдхэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө үгтэһэн счёдуудаар гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр. Областиин колхозууд болон совхозууд энэ жэлдэ намарай ба хабарай культурануудай үрһэнүүдээр өөһэдыгөө хангаа.

Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые бэелүүлэн, Полесскэ областиин колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ба ниитынгээ малажалда байра барихын тула ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Областиин колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд хартаабха, кок-сагызай үндэһэнүүдые, техническэ бусад культурануудые ба малажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын, намарай тарилга амжалтатайгаар түгэсхэхын, 1951 оной хабарай культурануудай тарилгын бүхы талмай дээрэ намарай пар хахалалга хангажа, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абаха шухала условинуудые байгуулхын тула хамаг хүсэеэ зорюулха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танине найдуулнабди.

Белоруссиин КП(б)-гэй Полесскэ обкомой Секретарь **В. ЛОБАНОВ.**

Полесскэ областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой Түрүүлэгшын Орлогшо **М. КЛИМЕНКО.**

Бэлэдхэлэй Министерствын Полесскэ областьдохи Түлөөлэгшэ **Н. ОДИНЦОВ.**

Полесскэ областиин хүдөө ажахын Управлениин Начальник **П. АХРАМЕНКО.**

Сибириин комбайнернуудай ажал

МИНУСИНСК, (ТАСС). Комбайнер Карнаухов «Сталинец—6» гэжэ хоёр комбайнаар хүдэлмэриин 35 үдэр соо 1100 гектар намарай шэниисэ хуряажа, 12.250 центнер ороохо абаба. «Достижение» гэжэ колхоздо 260 гектарһаа дунда жэшээгээр гектар бүриин 25 центнер тарьян сохигдоо. Тиимэһээ, комбайнер Карнаухов гурбан сезонно нормо дүүргэбэ. Энэ районой 70 комбайнернууд тус бүридөө сезон хахадай ба хоёр сезонно нормо дүүргэбэ.

БАРНАУЛ, (ТАСС). Алтайска хизаарай 33 МТС-үүд комбайнаар таряа хадаха түсэбөө дүүргэбэ. Угловско районой Озенно-Кузнецовска МТС машинануудай үндэр бүтээсэтэ ажал туйлаба. Энэ МТС-тэ 15-футово комбайн дунда жэшээгээр 458 гектар таряа хуряажа, сезонно нормоёо нэгэ хахад дахин дүүргэбэ. Энэ МТС-эй бүхы комбайнернууд үйлэдбэриин даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэээ.

НОВОСИБИРСК, (ТАСС). 300 гаран комбайнова агрегадууд сезонно нормонуудаа дүүргэээ. Купинска районой шэнэ МТС-эй Григорий Гуляев ба Купинска МТС-эй Алексей Анистратов гэгшэд мүрысөө үүсхэжэ, ехэ амжалтануудые туйлаба. Нүхэр Анистратов часай графигые хэрэглэн, гурбан сезонно нормо дүүргэбэ. Нүхэр Гуляев 1800 гектар таряа хадажа, хоёр тонно үлүүтэй горючи алмаба.

Гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэнэй түлөө ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай зууршалгаар, доро дурсагдаһан колхозууд республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ:

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ:

СТАЛИНАЙ нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **А. М. ВЫЛКОВ**).

«КРАСНЫЙ ОКТЯБРЬ» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **В. П. ЦИВЕЛЕВ**).

КИРОВЭЙ нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **Н. Ф. МОЛЧАНОВ**, партийна организациинь секретарь **И. Ф. МОЛЧАНОВ**).

ПРИБАЙКАЛЬСКА АЙМАГ:

КАЛИНИНАЙ нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **П. М. БУРМАКИН**, партийна организациинь секретарь **П. В. ДОЛГОБОРОДОВ**).

Колхознигуудай жэшээтэ ажал

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин таряанажалай № 2 бригада (бригадирынь Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Р. В. Эрдынеев) таряа хуряаха түсэбөө сентябриин 13-да дүүргэбэ. 55 наһатай үбгэн машинист Хосха Аханаев үдэрэйнгөө даалгабариие нэгэ хахад ба хоёр дахин үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Залуу машинистнууд Галсан Эрдынеев, Камель Гильмутдинов гэгшэд Аханаевһаа жэшээ абан хүдэлмэрилжэ, даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэдэг болоһон байха юм.

Жаткануудай хойноһоо боолто боогшод—комсомлецууд ба залуушуул (групповодынь нүхэр Е. Матвеева) бригада соогоо сууда гараһан байна. Боолтошод Цыцык Тараскина, Мыжидма Шардаева, Борбошка Ринчинова, Дулма Цыренова ба бусад үлэр бүриингөө даалгабариие 125—150 процент хүрэтэр дүүргэбэ.

Гадна, энэ бригадын ток дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигууд стахановска ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Тогые даагша Бальжин Тибашкеева эрэшүүлһээ нэгэшье дутуугүйгөөр хүдэлмэрилдэг, автомашинада таряа ашалсажа, «Заготзерногой» пунктда таһалгаряагүй абаашаха ябадал хангана. Таряа ашалгада ябадаг комсомолец Николай Тараскин болбол «Заготзерногой» Куйтунска пунктда таряа тушаалсаха зуураа, үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн энэ ток дээрэхи сушилкые даагша Гайфудин Гильмутдинов жэшээтэ һайнаар ажаллажа, һайнаар сэбэрлэгдэһэн ба хатаагдаһан эрхим шанартай таряа гүрэндөө тушааха арга боломжо колхоздоо олгоно.

Колхознигуудай эдэбхитэ ажалай ашаар, тус колхоз гүрэндэ шэниисэ тушааха түсэбөө августын 25-да дүүргэээ.

С. Чойропов.

Манай республика дотор

Колхозуудта үгтэхэ эд бараан

Бурмонкоопсоюзай база республикын колхозуудта үгтэхэ эд бараа элбэгээр абажа байна. Һаяхан тус базада нэгэ вагон оёдолой машина, цинкэдэһэн амһартанууд, 40 тонно элдэб түмэр, 1 вагон фанерэ, томодхогдоһон колхозуудай түрүүлэгшэнэртэ үгтэхэ люлькэтэй мотоцикнүүдые абаад, аймагуудай худалдаа наймаанай организацинуудта хубаан үгэжэ байна.

Комсомолецуудай туһаламжа

Хориин аймагай центрын 20 комсомолецууд хүдэлмэриингөө һүүлээр Анаагай сомоной Ждановай нэрэмжэтэ колхоз ошожо, таряа сэбэрлэлгэдэнь туһалба. Эдэнэр һүниин халаанда 20 центнер таряа веялкээр сэбэрлэжэ, гүрэндэ тушаалгын графигай дүүргэлтые хангаһан байна.

Д. Жамсуев.

Ильичын лампочканууд

Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 25 мориной хүсэтэй локомобиль худалдажа абаад, хүдэлгэжэ эхилээ. Мүнөө колхознигуудай гэрнүүд электрын гэрэлтэй болоо. Локомобилиин хүсөөр модо хюрөөдэхэ рама тээрмэ хүдэлгэгдэнэ.

Хүдөө ажахын продуктнууд

Улан-Удэ городой колхозно рынок дээрэ һүүлэй үедэ хүдөө ажахын продуктнууд элбэгээр ороно. Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд сентябриин 10 үдэр соо 6,5 тонно овощь худалдаа. Тэрэ тоодо 300 килограмм арбуз худалдаһан байха юм. Иволгын, Заиграйн аймагуудай колхозууд хэдэн мянган килограмм овощь городой ажалшадта худалдаа.

Рыногэй дирекци болбол овощиин элбэгээр ороһонтой дашарамдуулан тусхай лабазуудые нээгээ. Продуктын үнэ сэн нилээд химдарба.

И. Гроссман.

Бичурын аймагай «Красная звезда» гэжэ үрһэнэй ажахын түрүү колхозница Елена Ивановна Афанасьева таряанай участогай углуу сабшалга ба боолто боолго дээрэ үдэрэйнгөө нормые 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. И. Афанасьева. З. Веснинагай фото.

Шэнэ экспонадууд

Академик В. А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын Кяхтын музейдэ шэнэ экспонадууд табигдаба.

Июль һарын эсэстэ түүхын наукын доктор, Сталинска шангай лауреат профессор А. П. Окладников Сэлэнгын аймагай «Красный Чикой» колхоздо дүтэхэн, Сүхын зүүн эрьедэ шулуун зэбсэгтэ үеын хүнэй араг яһанай үлэгдэл олобо. Мүн тэндэнь яһаар хэгдэһэн зүүн, малай шүдэн ба бусад зүйлнүүд олдоһон байна. Эдэ зүйлнүүд музейдэ табигдаба.

Р. Тугутов.

Тобшо һонинууд

▲ **Телефонтой болохонь.** Зэдын аймагай Дэрэстэйн сомоной «Коммунизм» колхозойхид гүүртэнүүд ба фермэнүүдээ телефонтой болгохо гэжэ түсэблэһэн юм. Тиин мүнөө 20 гаран точкотой телефонно коммутаторай байра барижа байна.

Б. Бадмаев.

▲ **«С—4» гэжэ самоходно комбайнаар** Ново-Заганска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ Гашейн МТС-эй комбайнер Ф. Вдовин хүдэлмэрилнэ. Энэ нүхэр 20 үдэр соо 270 гектар таряа хуряажа, 320 килограмм горючи алмаад байна.

П. Демин.

ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитацийн таһагта

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлдэ бүхы талаарнь бэлэдхэхэ

Заиграйн аймагай парторганизацида партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй ябаса тухай ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой пропаганда ба агитацийн таһагые даагша нүхэр Шергинэй элидхэлые ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитацийн таһагта һаяхан сонособо.

Тус элидхэлыень зүбшэн хэлсэхэ үедэ, ВКП(б)-гэй айком ба тэрэнэй пропаганда ба агитацийн таһаг партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлдэ бүхы талаарнь бэлэдхэхэ ябадалые хангалтагүй хэмжээнүүдые абаагүй гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Пропагандистнуудые шэлэн ололгодо зохихо анхарал хандуулагданагүй: эхин һургуулиин эрдэмтэй ба пропагандистска хүдэлмэриин гүйсэд дүй дүршэлгүй олохон нүхэд политһургуулинуудай ба кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй составта оруулагдаһан байна.

Партийна гэгээрэлэй сетиие хүнүүдээр бүридхүүлхэ ябадалые партиин айком олохон ушарта эмхигүйгөөр, эхин парторганизацинуудай секретарьнуудай ба пропагандистнуудай хабаадалгагүйгөөр, коммунист бүхэнтэй уридшалан хөөрэлдөө хэхэгүйгөөр, гансахан һуралсалай үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдэй занятинуудай материалаар бэлүүлдэг байна. Энэ хүдэлмэридэ аймагай партийна эдэбхитэд хабаадуулагданагүй.

Коммунистнуудай бэеэ даажа һуралсаха ябадал эмхидхэлгэдэ анхарал багаар хандуулагдана. Аймагай парторганизацида 240 шахуу хүн марксистско-ленинскэ теориие өөһэдөө шудална. Тэдэ коммунистнуудта туһаламжа үзүүлхэ тула партиин айкомой пропаганда ба агитацийн таһаг оройдоол 20 консультантнуудые шэлэжэ олоо. Консультантнуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ тухай, тэдээндэ теоретическэ туһаламжа үзүүлхэ тухай, марксистско-ленинскэ теориие өөһэдөө шудалагшадта туһаламжа болгон лекцинүүдые, теоретическэ семинарнуудые ба бусад хэмжээ-ябуулгануудые эмхидхэхэ тухай асуудалые һайнаар бодожо үзөөгүй байна.

Большевистскэ партиин агууехэ вождьнор ба эмхидхэлшэд, советскэ гүрэниие байгуулагшад В. И. Ленин ба И. В. Сталинай ажабайдал болон ажал-ябуулгые шудалалга аймагай ажалшадай дунда һулаар ябуулагдана. Партийнабэшэ эдэбхитэд — хүдэлмэришэд, колхозшэнгүүд, интеллигенци хадаа кружогуудта ба политһургуулинуудта тон үсөөнөөр хабаадуулагдана. Коммунистнуудай юрэнхы эрдэмэй һуралсалые эмхидхэхэ талаар хэмжээнүүд абтанагүй.

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлэй бэлэдхэлдэхи дутуу дундануудые усадхахыень ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитацийн таһагта дурадхагдаба. Партийна гэгээрэлэй сетиие бүрдүүлхэдэө, коммунист бүхэндэ тус тустань хандаха принципые хүтэлбэри болгохо шухала байһаниинь тэмдэглэгдэбэ. Тиихэдээ коммунист бүхэниие тэдэнэй дура хүсэлдэ ба тэрэнэй политическэ болон юрэнхы эрдэмэй бэлэдхэлдэ тааруулан партийна һуралсалай янзын тэ хангаха болоно. Өөһэдыгөө юрэнхы эрдэмэй бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь коммунистнуудта туһалха шухала байна.

Марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даажа шудалагшадта туһаламжа болгон лекцинүүдые эмхидхэхэ, партийна болон советскэ эдэбхитэдэй, интеллигенциин дунда нилээд бэлэдхэлтэй нүхэдые лекци уншаха ба теоретическэ семинарнуудые үнгэргэхэ ябадалда хабаадуулха талаар практическа зүблөөнүүд пропагандын таһагта үгтэбэ. Партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулан, үдэшын партийна һургуулиин һурагшадай тооое олошоруулха хэрэгтэй.

Кружогуудые эмхидхэхэ, вождьнорой ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай лекцинүүд болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ зэргээр, В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографинуудые хүдэлмэришэдэй, колхозшэнгүүдэй ба интеллигенциин дунда шудалха ябадалые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилго партиин айкомой пропаганда ба агитацийн таһагай үмэнэ табигдана.

Партийнабэшэ эдэбхитэдые кружогуудта ба политһургуулинуудта бүри олоор хабаадуулха, заняти хэжэ байрануудаар, хаауулан ойлгуулха зүйлнүүдээр политһургуулинуудые ба кружогуудые хангаха шухала байһанда тус таһагай анхарал хандуулагдаа.

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ асуудалнууд партийна бүхы организацинуудай гол анхаралда табигдаһан байха ёһотой. Эдэ асуудалнуудые партийна суглаануудай ба партийна эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ, партийна комитедүүдэй заседаниинууд дээрэ, пропагандистнуудай — политһургуулинуудай ба кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, консультантнуудай зүблөөнүүд дээрэ бүхы талаарнь нарин һайнаар зүбшэн хэлсэхэ шухала.

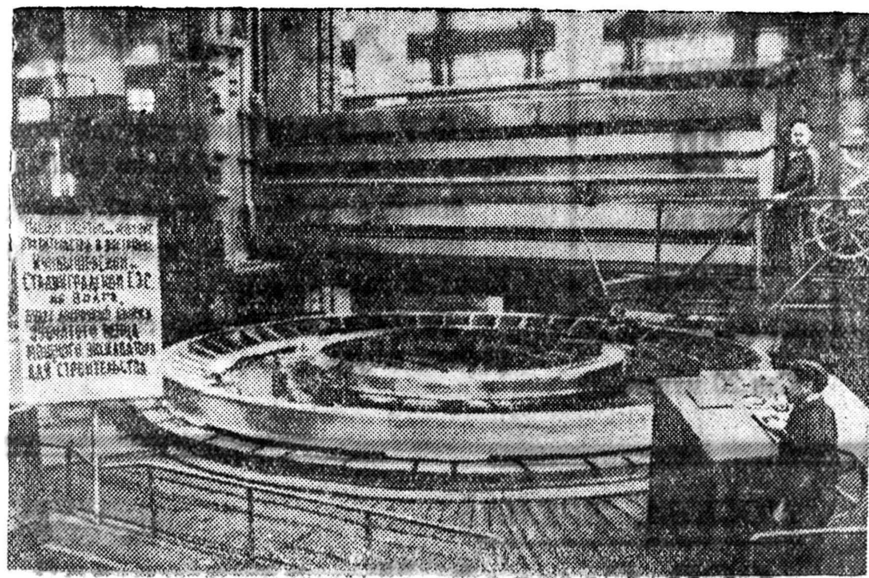

Ленинград. Сталинай нэрэмжэтэ заводой гидротурбинна цехын коллектив Куйбышевскэ ба Сталинградска гидроэлектростанцинуудай барилга тухай Правительствын тогтоолые угаахэ дэбжэлтэйгээр угтаба. Гидротурбиинүүд болжэо ГЭС-үүдэй плотинануудай барилгада зоруулагдаһан экскаваторай шудэлэ нэлээн бол зорһоо урид хаха уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим токарь А. Волков (баруун гарһаа) 8 метрэй венец хэжэ байна. ТАСС-ай фотохроника.

Мүрысөөндэ түрүүлһэн бригада

Ленинэй ордентэ паровозо-вагонно заводой шэрэм шудхалгын цехтэ социалистическэ мүрысөөн улам үргэдэнэ. Бригада бүхэнэй коллектив эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаадаа абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Стахановка Т. Д. Херсонцевагай хүтэлбэрилдэг паровозой цилиндрнүүдые бүтээгшэдэй бригада энэ вахтада жагсаһан үдэрһөө хойшо ажалай үльгэр жэшээниие харуулна. Тус бригада үшөө 1949 ондо табанжэлэйнгээ даалгабарта түсэбые дүүргэһэн юм. Мүнөө бата бэхи эб найрамдалай хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын тула бригадын гэшүүд бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлмэрилнэ. Тиин, декада бүхэндэ даалгабаряа хоёр дахин шахуу дүүргэнэ. Сентябриин түрүүшын хахад соо нарингаа түсэбые 180 гаран процент дүүргэбэ.

Бригадын гэшүүдэй дунда индивидуальна мүрысөөн эршэмтэйгээр ябуулагдана. Стахановецууд Е. Уланова, Куриганова ба бусад үдэр бүринигөө нормые 200 процент дүүргэжэ зуураа, продукциингаа шанарые эрхим һайнда хүргэжэ шадаа.

Нүхэр Херсонцева заводто олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, дүй дүршэл ехэтэй хуушанай хүдэлмэришэн юм. Тиин мүнөө эб найрамдалай вахтада жагсаад байхадаа, бригадынгаа гэшүүдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула ехэхэн ороллого гаргана. Һурагшаар орогһон залуушан басаган П. Рипенко гэгшые нүхэр Херсонцева үнгэрэгшэ хоёр һарын турша дотор стержнищын мэргэжэлдэ һургаа. Шэрэм шудхалга дээрэ голодһо багалахын зорилгоор бригадынгаа гэшүүдэй дунда практическа заняти үнгэргэнэ.

Тус бригада цехынгээ коллективэй дунда түрүүлжэ ябана.

И. Пассек.

Дежурнануудай мүрысөөн

Улан-Үдэ станциин дежурна Евсюков, Мысовой станциин дежурна нүхэр Катков гэгшэд хоорондоо харилсаха хэлсээ баталаад, өөһэдынгөө дежурствые үнгэргэнэ. Тэдэнэрэй хэлсэһэн дотор өөһэд өөһэдынгөө станцида ерэһэн поездүүдые һаадгүйгөөр, графигһаа урид үдэшэжэ ба угтан абахаар бэлэн байха гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Хоёр дежурнын харилсан хөөрэлдэһэн хэлсээтэ мүрысөөн һайн аша үрэ харууба. Эдэнэрэй дежурство соо бүхы поездүүд һаадгүйгөөр, графигһаа урид ябуулагдана. Тэрэнэй ашаар паровозой машинистнууд Карпаков, Щербин болон бусад сүүдхэдэ 550—575 километртэ хүндэ ашаанай составуудые үдэшэнэ.

Шэнэ уялга

«Металлоширпотреб» заводой коллектив һаяхан болоһон хамтынгаа суглаан дээрэ дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абаба. Ажалай бүтээсые 11 процентээр дээшэлүүлхэ, гаргаһан продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые 24,5 процентээр доошолуулха ба заводойнгоо цехүүдые үбэлдөө таһалгаряагүй хүдэлмэрилхөөр бэлдэхэ, жэлэйнгээ түсэб Октябрьска революциин ой болотор дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

К. Левша.

Квартальна түсэбөө дүүргэбэ

Кабанскын аймагай Степно-Дворецкэ сельскэ Совет (түрүүлэгшэнь нүхэр Суранов, налоговой агент Суворов) худөө ажахын налог суглуулха гурбадахи квартальна түсэбые 104 процент дүүргэбэ. Мүн Заиграйн аймагай Доодо-Илькиин ба Ильинскэ сельскэ Соведүүд худөө ажахын налог суглуулха гурбадахи квартальна түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Н. Спицын.

Бүхы модошодые мүрысөөндэ хабаадуулхын түлөө

Хандагатайн леспромхозой партийна эхин организаци хадаа хүдэлмэришэдэй дунда нинтэ-политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг юм. Тэрэнэйнь ашаар леспромхоз нилээд амжалтануудые туйлаа.

Леспромхозой коллектив болбол эб найрамдалай тала баримтадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй Стокгольмско Уряада гараа табиха зуураа, Сталинска Конституциин үдэр, декабриин 5 болотор жэлэйнгээ түсэбые сум дүүргэхэбди гэжэ уялга абаа юм. Мүн Хандагатайн модо бэлэдхэлгын участогай (начальнигынь нүхэр И. Бородин) коллектив жэлэйнгээ түсэбые октябриин 1 хүрэтэр дүүргэхэбди гэжэ уялга абаһан байна.

Тиин, партийна эхин организаци коллективэй дунда агитационно-нинтын хүдэлмэриие улам үргэдхэжэ, социалистическэ мүрысөө үдэрһөө үдэрт үргэдхэн байна. Ажалай бүхы участогуудта агитаторнууд хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэр ажалшадай дунда газетэ уншалга ба хөөрэлдөөнүүдые холодоо үнгэргэдэг юм. Коммунистнууд-агитаторнууд А. Бородин, Д. Волков, Мөнин, партийнабэшэ эдэбхитэд Р. Жамбалов ба Игумнов гэгшэд хөөрэлдөөгөө илангаяа һайнаар үнгэргэдэг.

Ажалшадай дунда чөлөөлидэ нэгэ дахин политинформаци үнгэргэгдэнэ.

Элдэб темэнүүдээр элидхэл болон лекцинүүд хэгдэнэ. Жэшээнь, «Уласхоорондын байдал тухай», «Байгаалиие хубилгаха Сталинска түсэб», «Үхибүүнэй үхаанай хүмүүжүүлгэ» гэһэн ба бусад темэнүүдээр элидхэлнүүд, лекцинүүд үнгэргэгдэбэ. Һаяа «Комсомол—советскэ залуушуулай түрүү отряд мүн», «Советскэ засаг залуушуулда юу үгөөб» гэһэн темэнүүдээр лекцинүүд залуушуулда зорюулагдан уншагдаа.

Ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ модо бэлэдхэлгын мастер нүхэр Семен Иннокентьевич Емельянов түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тэрэ хадаа август һарынгаа түсэбые 138,3 процент эрхим шанартайгаар дүүргэһэн байна. Мүн мастер нүхэр Емельяновай участогта хүдэлмэрилэгшэд баранаа эб найрамдалай стахановска вахтада жагсан, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Нүхэд Игумнов, В. Мордовской, И. Рассадин, К. Вантхус, Д. Аюшеев, С. Белеков гэгшэд һарынгаа түсэбые 250—300 процент дүүргэдэг юм. Шоферну д А. Бородин, Д. Волков, Д. Дылыков, В. Пак гэгшэд модо шэрэлгэ дээрэ мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд һарадаа нэгэ дахин гаргагдадаг. Ханын газетэ «Дайшалха хуудаһанууд» саг болзор соо гаргагдадаг юм.

Мүн партийна организаци ажалшадай культурна ажабайдалда шухала анхаралаа табина. Тэдэнь ажалшадай сүлөөтэй сагтаа сэнгэн амарха улаан булан эмхидхэгдэнэхэй. Культурын байшан соо үдэшэ бүри кино харуулагдадаг гү, али хатар танца, наадан болодог юм.

Гэбэшье, парторганизациин хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии. Социалистическэ мүрысөөндэ хүдэлмэришэдые бүхыдынь хабаадуулжа тэрэ үшөө шадаагүй. Хүдэлмэришэдэй абаһан уялгануудые дүүргэлтэ үшөө һулаар шалгагдана. Түрүүшүүлэй ажалай дүй дүршэлые олоной дунда нэбтэрүүлхэ ябадалые парторганизаци болотоор эмхидхэдэгүй байна. Партийна организаци ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые тон үргэдхэжэ, гүрэнэй интересые тон түрүүндэ сахиха ёһоор тэдэнэрые хүмүүжүүлхэ зорилгоо үшөөл хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Парторганизациин зорилго хадаа хүдэлмэришэдэй дунда Октябриин урда тээхи мүрысөөниие улам эршэмтэйгээр үргэдхүүлхэ, ажал хүдэлмэриие амжалта хангаха ябадал болоно.

С. Хандажапов,
Хандагатайн леспромхозой директорые политическэ талаар орлогшо.

Хүдэлмэришэд һуралсана

Улан-Үдын Ленинэй ордентэ паровозо-вагонно заводой 300 гаран хүдэлмэришэд ажалһаа таһаралтагүйгөөр һуралсана.

№ 68 дунда һургуулиин дэргэдэ залуушуулай үдэшын һургуули хэдэн жэл соо хүдэлмэрилнэ. Тус һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь мүнөө заводтэ хүргүүлинуудта һуралсана, Инженернүүд, багшанар болоһон хүнүүдшье бии.

Мүнөө жэлдэ тэндэ ехэ олон хүнүүд һурахаяа ерээ. Тэдэнэртэ таарамжатай услови байгуулагданхай. Һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр бэлэдхэгдэһэн байна юм.

Түмэр замай техникумэй үдэшын таһаг мүн лэ олон хүнүүдые энэ жэлдэ абаа. Һурагшадынь бултадаа үйлэдбэриин түрүүшүүл.

А. Беляев.

Үбэлэй спортивна сезон ойротоо

Зунай спортивна сезон дүүрэхэ дүтэлөө. Зундаа ябуулагдаха физкультурна календарна хэмжээ-ябуулганууд һүүлшынхинь үнгэргэгдэжэ байна.

Бурят-Монголой физкультурнигуд зунай спортивна сезон соо ажалшадай дунда физкультура ба спортые олонииттын хабаадалгатайгаар хүгжөөхэ тухай партиин Центральна Комитедэй тогтоолые дүүргэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Энэ жэлдэ зунай спортивна сезон 1949 оноойхидо орходоо нилээд эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. Доодо шатын физкультурна коллективүүдтэ ба спортивна общеотвонуудта хэдэн зуугаад хүбүүд басагад шэнээр ороо. Республикын спортсменүүд спортивна-техническэ туйлалтануудаа нилээд дээшэлүүлэбэ. Республикын физкультурна коллективүүдтэ аймагууд, городууд ба спортивна общеотвонуудай түрүү һууриин зэзэлхэн мүрысөөнүүд нёдондоойхиһоо һурагтай олоор үнгэргэгдөө. Элдэб янзын спортнуудаар эрхим амжалтануудые туйлаһан аймагуудай хоорондо матчева уулзалгануд эмхитэйгээр ба үргэн хэмжээтэйгээр үнгэргэгдөө.

Мүн энэ зун национальна барилдаагаар ба һур харбалгаар республикын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнүүд болоhо, эдэнэй илагшадта чемпионой лентэ анха түрүүшынхээ барюулагдаһан ба республикын чемпионой нэрээргэ олгогдоһон байна. Спортивна наадануу д гү, али мүрысөөнүүдые ажалшад тон олоороо харадаг болоһон байна. Нииитэ-физкультура ба спортивна хүдэлмэриин зарим хэды һайжаралга хадаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабариие партийна, комсомольско, советскэ, профсоюзна болон физкультурна олонхи организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүбөөр ойлгоо, физическэ культурые хүгжөөхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абаһанай ашаар туйлагдаа. Энэ хадаа физическэ хүмүүжүүлгэ болбол ажалшадые коммунистическэ хүмүүжүүлгын нэгэн шухала, зайлашагүй хубинь мүн гэжэ партиин харадаг тухай гэршэлнэ.

Советскэ физкультурна хүдэлөөнэй хүгжэлтын хамые тодорхойлжо үгэһэн ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй заабари хадаа манай республикада энэ хүдэлмэриие һайжаруулан табилгада ехээр туһалаа.

Зунай спортивна сезон соо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүн гаргаха зуураа нинтэ-физкультурна хүдэлмэриие һайжаруулха талаар ябуулагдаха ёһотой хүдэлмэри үшөө дүүрэн хэгдэжэ шадагдаагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Спортивна мүрысөөнүүд колхозуудта ба аймагуудай хоорондо үшөөл үсөөн үнгэргэгдэһэн байна. Худөө нютагууда спортивна талмайнуудые олошоруулха талаар бараг юумэ хэгдээгүй.

Үбэлэй спортивна сезон газаа оробо. Тэрээндэ эрхимээр ба һайнаар бэлэдхэхэ саг тулаа. Тиимэһээ республикын аймагуудта ба городуудта физкультурна хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулха бүхы арга боломжонуудые бидэнэр хаража үзэхэ ёһотойбди.

Физкультурна организацинууд ба спортивна общеотвонууд болбол санын ба конькигаар ябалгын спортые хүгжөөхэ асуудалда онсо анхарал хандуулха ёһотой. Санын база, һолжоруухай, хубсаһаа һэлгэхэ дулаан байранууды түхеэрхэ, спортивна инвентарьнуудые абаха тухай бодожо үзэхөөр болоо. Мүн үбэлэй үедэ общеотвонууд, коллективүүд ба аймагууд хоорондо үнгэргэгдэхэ санын мүрысөөнүүдые, аянда ябалгануудые, матчева уулзалгануудые эмхидхэхэ тушаа зохихо хэмжээ эртээнһээ абаха хэрэгтэй.

Энэ талаар физкультурна коллективүүд, комитедүүд ба һайндуурнай спортивна общеотвонууд бэлэдхэл хэжэ үшөө эхилээдүй байха юм. Тэдэ организацинууд санын база бэлэдхэхэ, һолжоруухайнуудые бариха, захабаряа болон санаа, конькн ба бусад спортивна инвентарьнуудые худалдан абаха талаар ямаршье хэмжээ абаадүй. Жэшээлхэдэ, физкультура ба спортын Улан-Удын городской комитет үбэлэй сезондо бэлэдхэхэ тушаа һанаалаашье үдэ. Тэрэнэй мэдэлдэ байһан унаһай-санын база юушье хэдүй байха юм. Сана ба тулгуурнуудынь нёдондоной сезоной дүүрэхэлээр склад соо оруулагданаад, тэрэ хэбээрээ хэбтэнэ. Базын слесарь гүрэнэй мүнгэ дэмы абаад, юушье хэнгүй хэбтэдэг. Базые дуулаалха тушаа юуншье хэгдэнэгүй.

Спортивна общеотвонуудай, физкультурна комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй үедэ өөһэдынгөө спортивно-техническэ хэмжээе спортсменүүдэй бүхы хабаараа дээшэлүүлхынь тула һолжорууххайнуудые саг соонь нээхэ зэргэтэй. Тэрэшэлэн сезон соо хэрэглэгдэхэ конькинүүдые худалдажа абаха, хуушан инвентарьнуудаа нэльбэн захабаряха ёһотой байна. Иимэ бэлэдхэл физкультурна доодо шатын коллективүүд, һургуулинууд, техникумүүд ба институдуудта мүнөөнһөө хэгдэжэ эхилхэ зэргэтэй. Хуушан инвентарьнуудаа һабарилга гүрэнэй хэдэн мянган түхэриг мүнгэ алмажа үгэхэ байна.

Зарим һургуулинуудай ба спортивна общеотвонуудай спортивна хэрэгсэлнүүдээ хайша хэрэгээр хадагалжа байһан ябадал шалгалтаар элируулэгдэбэ. Жэшээлхэдэ, түмэр замай транспортын «Локомотив» гэжэ спортивна томохон общеотвын сана, конькинууд тон харюусалгагүйгөөр хадагалагдажа байна. Харуулхала хүнэй үгы дээрэһээ нёдондо үбэл хэрэглэгдэһэн сананууды нь эмхигүйгөөр хаягдаад, зариманиинь хэрэггүй болоһон байха юм. Мүн ПВЗ-гэй «Локомотивай» склада коньки ба ботинкануудынь тоһодоргүй хаягдаһан дээрэһээ жэбэржэ ба буритажа хэбтэнэ. Тэдэнэртэ засабари хэгдэнэгүй. Иимэ байдал Улан-Удын кооперативна техникумдэ ба Городской районой № 4 һургуулида үзэгдэнэ.

Эдэ баримтанууд хадаа манай зарим физкультурна хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө нинтын үнэтэ зөөридэ харюусалгагүйгөөр хандажа байһыень харуулна. Хэрэгтэй сагта тэдэ инвентарьнуудай олдожо үгэхэгүй байдаг ушарнууд али олон үзэгдэдэг юм.

Профсоюзна организацинуудай, һургуулинуудай, техникумүүдэй болон институдуудай хүтэлбэрилэгшэд спортивна инвентарьнуудые ямараар хадагалагдажа байһыень мэдэжэ, захабарилуулдагүй, гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандагшадые хэмжээ абадагүй байна. Энэ ябадала эсэс табижа, үбэлэй сезондо эрхимээр бэлэдхэхын тула бүхы арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Үбэлэй сезон соо спортсменүүдые — залуушуулые спортивна инвентарьнуудаар хангахын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой. Энэндэ Бурмонкоопсоюз, Динамо, Бурмонторг ба Бурмонлесхимсоюз гэхэ зэргын худалдаа наймаанай ба ажахын эмхи зургаанууд хабаадалсаха болоно.

Гэбэшье, эдэ эмхи зургаанууд энэшье жэлдэ дурсагдаһан эрилтые гүйсэдхэхэ талаар бараг юумэ хээгүй байнаар. Нёдондо баһал мүргэн юумэ хээгүй бэлэн. Бурмонкоопсоюз ба Бурмонлесхимсоюз мүнөөшье хоойон найдуулха үгэнһөө бэшэ юумэ хэнэгүй.

Бурмонлесхимсоюзай Президиумэй урда ехэ эрилтэ табигдана. Энэ системэ болбол БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заабариин ёһоор мүнөө жэлдэ таби мянган пар сана хэжэ, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта үгэхэ ёһотой байгаа. Теэд, хэһэн юумэниинь үшөө харагданагүй. Байкало-Кударын аймагай «Третья Пятилетка», Кабанскын аймагай «Селенга» гэжэ олзоборилгын артельнүүдэй сана хэхэ ёһотой байһан аад, хэжэ эхилээдүй байнаар. Тиимэдэ Бурмонлесхимсоюзай Президиум гүрэнэй даабариие гүйсэдхэхэ тухай дурадхаһан артельнүүдэй урда ямаршье эрилтэ табинагүй. Иигэжэ спортивна сана ба тэрэнэй тулгуурнуудые бэлэдхэлгэ таһалдахын тула хүргөөд байна.

Гадна, нёдондо тэдэ артельнүүдэй бүтээһэн сананууд шанараа муу байгаа бэлэй. Жэшээнь, «Селенгэ» артелиин хэһэн сананууд холо ябахагүй хухаршадаг һэн.

Тэрэшэлэн Легсбытын Бурят-Монгол база спортивна гуталхубсаһануудые дүүрэн хүргэхэ хэмжээтэйгээр, саг соонь асарха ябадалые униж агайрууна. Нёдондо спортивна сезоной хахадаһаа хойно санын костюмуудые асарһан һэн. Тэрэнэй мүнөө дахин давтаха ёһогүй.

Үбэлэй спортивна сезондо һайнаар бэлэдхэлгэ хадаа санын ба конькигаар ябалгын спортдо ажалшадые олоор хабаадуулха, спортсменүүдэй спортивно-техническэ туйлалтануудые дээшэлүүлхэ арга боломжо олгохо байна.

Үбэлэй спортивна сезэн соо эрхилэгдэхэ хэмжээ-ябуулганууд манай физкультурна организацинуудай, спортивна общеотвонуудай, профсоюзнуудай эршэмтэйгээр хүдэлмэрилөө һаань, амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ шадаха байна.

Физкультурна, профсоюзна, комсомольско организацинууд физкультурна хүдэлөөндэ олонийтые хабаадуулхын түлөө, Бурят-Монголой физкультурнигуудай спортивна шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө, Ленин—Сталинай партиин агууехэ хэрэгтэ үнэнөөр зүтгэдэг большевистскээр тэмсэжэ, үүргэе һайнаар дүүргэжэ бээ гэжэ найдагдана.

М. Хабалов, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

Казахска ССР. Алма-Атинска районой «Веселая жизнь» гэжэ колхоз үнеэдые зунайнь бэлшээри дээрэ электричествээр һааха ябадалые республика соогоо түрүүлжэ эмхидхэбэ. Малаа ондоо газарта абаашахадань үнеэ һааха нүүдэл электроустановконь мүн лэ тэндэнь абаашагдадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Веселая жизнь» колхозой малай зунай бэшээри дээрэ үнеэдые электричествээр һаажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ ЭРХИМЭЭР БЭЛЭДХЭЕ!

Закаменайхидай үүсхэлые дэмжэнэбди

Адуу малай 1950—51 онуудай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын зорилгоор социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Закаменай аймагай малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые манай колхозой малшад тон ехэ эдэбхитэйгээр дэмжэжэ, шэнэ социалистическэ уялгануудые абаба.

Тиин, малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхэ ябадал, түбхын түрүүндэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулһанһаа дулдыдадаг тула малай тэжээл бэлэдхэлые манай колхоз эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлһээр. Мүнөө, 32 хүнһөө бүридэһэн тэжээл бэлэдхэлэй тусхай бригада хүдэлмэрилнэ. Тэрэ бригада үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо өөрынгөө хүсөөр 3058 центнер эрхим шанартай үбһэ бэлэдхээ. Бригадын эрхим машинистнууд Намжилма Нимаева, А. Базарова гэгшэд 200—200 гектар сабшаад байна. Мүн һүришэд Гарма Эрдынеев, Жамса Доржиев гэгшэд үбһөө бороо хурада оруулангүй һүрилдэг байха юм.

Манай Хүсөөтэ нютаг сабшалангаар элбэг нютаг мүн. Тэжээл бэлэдхэхэ талаар бүхы арга боломжонууд манай эндэ бии. Урдань сабшагдаагүй газарнуудшье, ойн соорхойнуудшье, эрье ганганuudшье элбэг. Имагтал эдэ бүхы ногоото тала дайдые орхингүй сабшажа абаха гээшэ манай зорилго мүн.

Мүнөө 12000 центнер үбһэн бэлэдхэгдэнхэй, 200 тонно силос дарагданхай, мүн набшаһата тэжээл тогтоогдомол түсэбэй ёһоор суглуулагданхай. Тэрэшэлэн саашадаа михиинэ, солоомо, овощной культуранuudай үлэгдэлнүүдые суглуулха хүдэлмэри эмхидхэгдэхэ байна.

Малай тэжээл бэлэдхэлээр үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые хизаарлахагүй, харин малнуудтаа урин дулаан байранuudые бариха, хуушануудыень һэльбэн заһабарилха, сэбэрлэхэ байнабди. 8 хүнһөө бүридэһэн барилгашадай бригада хүдэлмэрилнэ. Тус бригада энэ зунай үедэ тугалда типовой шэнэ байра, 400 толгой хони ямаадай байра, 200 толгой хурьганай байра шэнээр барижа дүүргэ. Мүн 100 тугалай, 40 моридой типовой байрануудые һэльбэн заһабарилагдаа.

Тус бригада (даагшань коммунист нүхэр Л. Гомбожапов) сентябриин 20 хүрэтэр малай үбэлэй байрануудые сүм заһабарилжа дүүргэхэ уялга абанхай.

Малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргэлгые хангахын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана. Мүн малһаа абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлхын зорилгоор һайн бэлшээритэй газарнуудаар малнуудаа бэлшээнэбди. Гүрэндэ тушаагдаха мяханай, тоһоной ба брынзын түсэбүүд ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэгдэхэнь.

Үбэлжэлгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахын зорилгоор шухала хэмжээ-ябуулгануудые сентябрь, октябрь һаранууд соо үнгэргэхэбди.

Цырен-Гарма Цыдыпов,
Мухаршэбэрэй аймагай, Сагаан Шулуутайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ.

Нёдондонойнгоо алдуунуудые дабтана

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой племенной фермэ Баргажанай ба Курумканай аймагуудай колхозуудые племенной малаар хангаха үүргэтэй юм. Тус фермэ байгша оной малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые муугаар ябуулжа байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ фермэ малайнгаа үбэлжэлгэдэ мүн лэ хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ, хахад малаа задагай зайдан байрада үбэлжүүлһэн байгаа. Тэрээнһээ шалтагаалан малынь үбшэлжэ үхэдэг байгаа. Тус фермын хуушан байранууд үмхиржэ, дулаа барихаяа болишонхой.

Фермые даагша нүхэр Будаев нёдондонойнгоо алдуунуудые мүнөө дабтажа байна. Фермэ болбол байгша ондо үнеэдэй — 1, тугалай — 1, һубай үхэрэй — 1 байра, хүдэлмэришэдэй байха —2 гэр шэнээр бариха түсэбтэй байгаа. Гэбэшье, энэ хүдэлмэрие эхилхэһээ байтагай мүнөө хүрэтэр барилгын материалые бэлэдхээдүй байха юм.

Колхозой правлени ба партийна организаци нүхэр Будаевай урда шанга эрилтэ табинагүй.

А. Баргузинский.

СССР-эй науканuudай Академидэ

Академик С. И. Вавиловай түрүүлэлгэ доро СССР-эй науканuudай Академиин Президиумэй дэлгэрэнгы заседани болобо. Тус заседанида эрдэм ухаанай бүхы һалбаринuudай түлөөлэгшэд-элитэ ехэ эрдэмтэд, академическэ институдуудай хүтэлбэрилэгшэд, министерствонуудэй болон проектнэ организацинuudай хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

Президиум болбол Куйбышевска ба Сталинградска гидроэлектростанцинuudай, Туркменскэ Главна каналай барилгада, шэнэ газарнуудые уһажуулгада ба уһалалгада СССР-эй науканuudай Академиин хабаадаха тодорхой түсэб хараалаа. Барилгада научна туһаламжа үзүүлхэ, байгаалиие шэнэдхэн хубилгалгын туйлай ехэ шэнэ программые бэелүүлгэдэ советскэ наукын бүхы хүсэнүүдые хабаадуулха тушаа элдэб олон формонууд тодорхойгоор зүбшэн хэлсэгдээ. СССР-эй науканuudай Академиин Президиумэй главна эрдэмтэ секретарь академик А. В. Топчиев элидхэл хээ. Элидхэлшэ хадаа правительствын түүхэтэ тогтоолнуудтай дашарамдан ороной эрдэмтэдэй урда табигдаһан зорилгонуудые тодорхойлон хэлээ.

Эрдэм ухаанай элдэб олон һалбаринuudай түлөөлэгшэд-элитэ эрдэмтэд үгэ хэлэхэ зуураа, асари ехэ барилгануудые бэелүүлгэдэ өөлэдынгөө бүхы хүсэ шадалые ба эрдэм мэргэжэлые зорюулха эрмэлзэлгэтэй байһанаа мэдүүлээ.

Поли хамгаалха ой модо тарилгын комплексно экспедициин хүтэлбэрилэгшэ академик В. Н. Сукачев хэгдэхээ байгаа хүдэлмэринүүдэй далайса хэмжээ тухай хэлээ. Тусхайлбал, элһэтэй газарнуудые ой модотой болгохо ябадал онсо удхашанартай, энэ асуудалые шиидхэлгэдэ научна дүй дүршэл хадаа ехэхэн туһаламжа үзүүлжэ шадаха байна. Хэрэглэгдэхэ бүхы научна материалнуудые эртэнһээ бэлэдхэхын тулада шэнжэлэлгэнүүдые эмхидхэхыень эрдэмтэдые академик В. Н. Сукачев уряалаа.

Мүн академигүүд Б. Б. Полынов, С. А. Христианович ба В. С. Немчинов, СССР-эй науканuudай Академиин гэшүүд-корреспондентнүүд Г. В. Акимов, Т. С. Хачатуров ба И. В. Тюрин, хлопководствын Министрын орлогшо А. Н. Аскоченский ба бусад үгэ хэлээ.

Волжско гидроэлектростанцинuudай ба Туркменскэ Главна каналай барилгада хабаадахыень бүхы советскэ эрдэмтэдые уряалһан тогтоол баталагдаа. Барилгада туһалха комитедые СССР-эй науканuudай Академиин Президиумэй дэргэдэ байгуулха шиидхэбэри абтаа. Академик С. И. Вавиловаар толгойлогдоһон тус комитедтэ академигүүд А. А. Благонравов, Г. М. Кржижановский, Т. Д. Лысенко, К. И. Сатпаев, В. Н. Сукачев болон бусад ороо.

Эрдэм ухаанай бүхы һалбаринuudай талаар хэгдэхэ научна хүдэлмэринүүдэй түсэб хараалагдаа. Техническэ науканuudай түлөөлэгшэд хадаа барилгын шэнэ материалнуудые элирүүлэн олохын тула хүдэлмэрилхэ, барилгын хүндэ хүшэр процессуудые механизацилгада научна туһаламжа үзүүлхэ, гидротехническэ конструкцинuudай расчедой нарижуулагдаһан арга методуудые бэдэрэн олохо, электроэнерги дамжуулха ба Поволжьедохи хүдөө ажахые комплекснээр электрификацилха асуудалнуудые шэнжэлхэ байна. Биологууд болбол байгаалиин эрхэ байдалнуудые шэнжэлхэ ба аша үрэ ехэтэй газар эдлүүрилгын, хлопководствын, малажалай ба ой модо тарилгын шэнэ массивуудые байгуулхын тулада Волго-Каспиин ба Баруун Туркмениин газарнуудые түргэнөөр ашаглаха арга методуудые олохо талаар хүдэлмэрилхэ байна. Физигүүд, химигүүд, геологууд мүн лэ барилгатай холбоотой олон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ юм.

Волжско гидроузелнуудые барилгатай холбоотой шэнжэлэлгэнүүдые хэхын тулада Волго-Каспийска нэгэдэмэл комплексно экспедициие энэ жэлдэ эмхидхэхэ тухай шиидхэбэри абтаа.

Энэ экспедициин состав дотор тусхай отрядуудые эмхидхэхэ гэжэ экономикын, геологическа науканuudай, газарай хүрьһэнэй, ой модоной, энергетическэ институдуудта, мүн СССР-эй науканuudай Академиин Туркменскэ филиалда даалгагдаа.

(ТАСС).

Москвада болохо бурят-монголой литературын Вечертэ

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Байкалай үмэнэй наран доро

НЭГЭДЭХИ БҮЛЭГ*)

2. НҮХЭДЭЙ УУЛЗАЛГАН

...Москва. Агууехэ оронноймнай алдарта столица. Хамагта танил скульптура: балта бариһан баатар хүдэлмэришэн, серп бариһан сэсэн эхэнэр. Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ дайнай һүүлээр дахин нээгдэбэ.

Данзан Очиров энэ хүниие выставкын үүдэн шадар гэнтэ золгоо. Үни заяанай танилнууд шэнгеэр, гар гараа барилсабад.

— Би Таниие хараһан шэнги байналби, — гээд Сергей Митрофанович сэхэ урдаһаань шэртээд, депутатска тэмдэгыень хараад орхибо.

Ута мүнгэн гааһаяа аманһаа абажа, түриидөө түргэ түргэн ябуud тоншожорхёод, Данзан Очиров дорюун хоолойгоор үгэ залган эхилбэ:

— Зай, нүхэр, манай Бурят-Монголой павильон ошожо харыт гэжэ ехэ уриха байнам.

— Һайн даа. Таниһан хүнүүдээрээ ушарна аа гүб гэжэ, ошожол ябана гээшэб.

Данзан нэгэтэ хараһан хүнөө яашье мартахагүйб гэжэ бэедээ найдадагшье һаа, нюдэеэ хёрхолон хёрхолон харана, теэд, хаана, хэзээ энэ хүнтэй уулзаһанаа һанажа гол таһа ядаба. Хүрин сэмбэ костюмтай, галстугтай, вилюр шляпатай, ялагар сабхитай иимэ үбгэниие мүнөө харахадаа, мүн гээшэ гү, бэшэ гү гэжэ Сергей Митрофанович маргаба. Саһан шуурганда шэрбүүлжэ аяшарһан хүри улаан шарайншье нэгэ ондоотой болоһон хэбэртэй. Һэмээхэн, холуур лаблажа абахын тулада, Сергей Митрофанович гэнтэ асууба:

— Танай колхоз электричествотэй юм бэзэ даа?

— Хүсэд үгы... даб дээрэ... — досоогоо аягүйрхэн үг-маг гэбэ.— Гурбан жэлэй саада тээ манай хүршэ колхоз гидростанци баряа юм, теэд...—гэн сасуу, бүүр-түүр таниһанай тэмдэг досоонь ороодхино.

Данзан Очирович наһан соогоо ехэ юумые үзэһэн хүн. Даб дээрэ таняагүй хүнөөрөө болгоомжотойхоноор, хүлеэн татажа хөөрэлдэдэг зантай, мэхэтэйшэг хүн гээшэ. Мүнөөшье энэ хүнөөр урдань уулзаһан байхамни гээшэ ха гэжэ обёороошье һаа, гансата хэлээд орхиногүй. «Юун гэгшэ ааб, хаана уулзаа һэмди гэгшэ ааб? Харалши, түрүүн хэлээд орхихогүйень. Бидэшье яараад яахабибди, хүлеэе», — гэжэ досоогоо дуугараад, мүрөө харан ябатараа, гааһаяа дахин нэрэнэ.

Сергей Митрофанович энэ үбгэнэй гэнтэ түргэн хэлээд абяагүй болоходонь, бүри дуугаарнь таниба.

— Аа, Данзан Очирович, бэе бэеэ зобоолсохоёо болиё. Сергей Митрофанович, — гээд гарыень дахин шангаар адхажа, ехээр энеэбэ.

Данзан Очиров дороһоонь өөдэ мэхэтэй нюдөө булангаарнь үргэжэ, гарыень һэжэрхэ бүреэ дала мүрөө шэшэргэнүүлэн, энеэшэбэ.

—Сергей Митрофанович, яагаа гоёор уулзаба гээшэбибди! Зай, зай, зай... харин уулзахаб лэ гэжэ мэдээ һэм!

— «Хоёр хүн уулзаха, хоёр хада уулзахагүй» гэгшэ гүб даа. Москва Улан-Удэ хоёрой хоорондо уулзажа ядахамнай һэм бы даа. Зай, Очирыч, электростанци барюулаа гээшэ гүт? Бэетнай ямар бэ? Ажал хүдэлмэри? Гэр бүлэнэртнай? Мал адууһантнай?— гэжэ, дээрэ доро орожо байгаад, аалар борооной адхарһан шэнгеэр, Сергей Митрофанович асууна.

—Байзыш, байзыш! Түрүүшынгшни асуудалые мартажархибалби. Хаанаһаань хайшан гээд харюу үгэхэ, яаха гээшэбиб? — гэжэ Данзан Очирович гэдэргээ налайн энеэнэ.

—Электростанци барюулжа захалаа гээшэ гүт? — гэжэ Сергей Митрофанович, тэсэжэ ядан, харюу хүлеэнэ.

—Арайл үгы. «Социализмһаа» абадаг галнай хаанаашье хүрэнэгүй. Хүсэниинь багадана.

—«Социализмаархинтнай» харамнана гү?

—Харамна, болишье. өөһэдтэнь хүсэд хүрэнэгүй. Теэд манайшни Бадмаев «Социализмаархинһаа» гуйлга эрижэ байхагүйб гэжэ хэлэдэг хүн. Теэд өөһэдөө арайл хүсэ хүрэхэгүй шэнги байнабди.

Данзан Очиров уруу дуруу болоно. Гэнтэ дуугаа аалидуулан, һэргэг болоод, хамсыһаань татажа байлгаһан бэеэрээ хэлэбэ:

— Үгы, Сергей Митрофанович! Ши хэлэжэ үгэ намда: тэрэ «Социализмай» станциин хүсыень нэмээхэ аргагүй юм гү? Ямаршье сэнгээр һаань?

— Яахатнайб хүнэй станцяар? Депутатска уялгаараа гүт?

— Тиимэ. Теэд тэдээндээшье галынь дуталдадаг болоо, — гээд лэ бүхы һаналаа гансата гаргаад орхиногүй.

«Сельэлектрын» Бурят-Монголой таһагай инженер байһан Сергей Митрофанович Харитонов долоон жэлэй турша соо колхозуудые электро-галтай болгохын хойноһоо эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһан хүн. Алишье аймагта, алишье колхоздо Сергей Митрофановичые танидаг, «Һэлэнгэ һанаатай хүн» гэжэ хүндэлдэг. Һанажа бодожо ябаһан юумэеэ хубаалдадаг, тодорхой һайн заабари зүбшөөл абадаг хүнүүдшье бии. Тэдэнэй нэгэн — Данзан Очиров мүн бололтой. Харин мүнөө Сергей Митрофанович электрооборудованиин Министерстводэ инженерээр ажаллахаар дэбжүүлэгдээд, Москва нүүжэ ерэһээр гурбан жэл үлүүтэй болоо. Сергей Митрофанович мүнөө энэ үбгэнэй эгсэ табиһан эрид асуудалда харюу үгэхэеэ тулгардан байба. Аргагүй байһан дээрэһээ бэшэ, харин энэ гайхамшаг үүсхэлтэй шударга үбгэниие ямар нэгэн харюугаараа гомодхоожорхино аа гүб гэжэ һанаһан дээрэһээ тулгардаа.

— Хаража үзэхэ байна. Данзан Очирович, Министерстводэ орожо асуудал табяа һаатнай дээрэ ха һэн.

— Юуень хараха, юуень хүлеэхэ юм. Аргатайл юм һаань туһалыт гэхэ байнам. Колхоз энээндэ хүсэ хүрэхэ, һанаа зобохо хэрэггүй. Министерстводэшье, Министртэншье ороходо болохо, зүгөөр, Та, туһалалсыт.

— Мүнөө выставкэ соо өөрөө харахат. Бидэшни түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилнэбди. Хаража үзэнгүйгөөр аргагүй юумэл даа, — гэжэ Сергей Митрофанович гуйнги шахуугаар хэлэбэ.

—«Ута аргамжа унжылгаһанай» хэрэг юуб? Уһан бии, улад бии... Данзан өөрынхеэ алдахаар бэшэ байна.

— Зүб, зүб. Теэд манай орон уужам, колхозууд олон. Зүгөөр, манай ороной бүхы колхозуудта электричество бии болохо юм, ойрын сагта...

— Манда мэнэ гэһээр хэрэгтэй. Саг хүлеэжэ байнагүй!

— Бултанда хэрэгтэй. Бүхэ оронойнгоо бага ехэ уһануудай хүсыень зүбөөр, дүүрэнээр абаха шухала болоно, — гээд Сергей Митрофанович бодолгото болоһон янзатай ябаба.

—Харин даа, харин. Дүүрэнээр, дүүрэнээр... — гэжэ Данзан Очирович хэлээд, Сергей Митрофановичын бодолгото болоһониие обёоржо, бодолгодонь һаад хэхэгүй гэжэ дуугаа хуряана. Үгэ хэлэжэ дүүргэхэ бүреэ Сергей Митрофановичын нюдаргаараа хии наншаад абахань алхаар хадааһа шаажа байһанда адли гэжэ Данзан һайшааба.

— «Коммунизм тээшэ дабшахын тулада Советскэ засаг болбол бүхы арадай ажахые томо үйлэдбэридэ оруулжа, ороноо электрифицировалхэ ёһотой...» гэжэ нүхэр Сталин хэлэһэн юм. Данзан Очирович, энээниие зүбөөр ойлгоһондотнай баяртайб, —гэжэ Сергей Митрофанович нюдэндөө согтойгоор хэлэбэ.

— «Советскэ засаг дээрэ бүхы ороной электрификациие нэмэхэдэ коммунизм мүн болохо» гэжэ Ильич хэлээ бэшэ һэн гү...

— Зүб, зүб, Данзан Очирович... —гээд нүхэрэй ёһоор мүрыень сохино.

Энэ үедэ оркестр нээржэ, выставкын толгой үүдэн нээгдэбэ. Данзан Очирович, Сергей Митрофановичынгаа хамсыһаа дахин дүнгэжэ:

—Манайда айлшалыт, би эндэ гэрээрээлби. Ябая, ябая, — гээд алхамаа түргэдхэнэ.

— Яагаад гэрээрээ гэжэ?

— Юу яагаад? Бишни гэрээрээ экспонат хүмби. Минии гэр соохи байдал дууһан эндэ табигдаа юм, —гэжэ Данзан омогтойгоор хэлэбэ.

— Ходол танайда айлшан болоожо байха гэжэ яахабиб. Харин танаа би мүнөө үдэшэлэн гэртээ уринам. Эрхэбэшэ ерэхэт!..

Эндэ тэндэ эреэ марьян торгон шэршүү хубсаһатай хүхюу хүхюун хүнүүд үнгэ бүриин хэлэн дээрэ ехэ ехээр дуугаралсан, туд бүридөө яаран алхалалданад. Хонгёо энеэдэн таһарнагүй.

— Данзан Очирович, манай «Сельэлектрын» павильондо заатагүй орожо харахат. Шэнэ шэнэ маркын хүсэ ехэтэ турбина, электро-машинануудые үзэхэт.

— Вот, вот. Шэнэ маркын турбина.., тиигээд үшөө хаража үзэхэбди гэхэт... — Очиров энеэб энеэб гэжэ мүнөөхи хөөрэлдөөгөө дахин һэргээхэеэ дугташаба.

Сергей Митрофанович энэ хүнэй үсэд зоримгойе дотороо гайхан ябана. «Һанаһандаа хүрэхэ, һарбайһанаа абаха» хүн байна, иимэнүүдые үгөөр төөрюулхэгүйш, иимэл хадаа хүдөө ажалай выставкэдэ кандидат боложо ерээ ха юм» гэжэ бодоно.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын 185-дахи номерто.

С. МАРШАК

Ленин

Кремлиин дэргэдэхи гранит
Мавзолей соо
Хэбтэнэ Ленин тугуудай дунда
хүдэлэнгүй,
Үргэн мандуулһан Улаан тугынь
тэрээнэй
Үүрэй толондол гэрэлтэнэ
дэлхэй дээр.

Заримдаа тэрэнь захагүйгөөр
харагдана,
Заримдаа улаан бүдхэнөөр
шушуууртан
Хүхюухэн пионерэй—Ильичын
ашаханай
Хүзүүень тэбэрин туяатан
толорно.

1949 он.

Ш. Нимбуев оршуулба.

Николай ТИХОНОВ

* * *

Хүдэлмэриин шааяан Тбилиси
дээгүүр
Хүсэтэйгөөр зэдэлнэ үглөөнһөө
захалан,
Һүнил лэ болоходо зогсон
замхана
Һүртэ ажалай энэ наяраан.

Шинии, столица, шарайш
мүнөө
Шэнэжэн сэбэржээ
үсэгэлдэрэйхиһөө.
Сарюун шамтай Багдад,
Тегераншье
Сасууран зэргэлжэ огто
шадахагүй.

Богоолшолгын тооһото тама
болоһон
Багдадые хэрбээ хараа һаа ши
Баһагдаһан тэрээнэй түлөө
голхоронь
Бархирха байгаалши даа
заатагүй.

Тегеранда ши юу харахабши?
Тэрэш мүнгэнэй, шүдэрэй
хахинаан соо
Тэншүүрһэндэл байдаг лэ
гадаадын
Галзуу нохосуудай хиналта соо.

Эрхэ сүлөөтэ, элдин һайхан ши
Инаг хүбүүнш бүхы оронойнгоо,
«Би—советскэ гражданинби» —
гээд
Бэшэнэл таталан эндэхи үхибүүд.

Курагай эрьеын хадануудта
аһалдан,
Хүхэрэгшэ сэлгеэн тала руу
нэмжээрэн
Байнаш сталинска үеын город
ши,
Баатарлиг шэнэ зоригой герой.

Большевистскэ һайхан гэрэл
толонш
Багдад хүрэтэр, Тегеран хүрэтэр
Ошонол сасаран, һүниие хахалан,
Орьёл ууланuudые нэбтэ сорьён!

Ородһоо оршуулга.

Омулиие олзоборилго ба үсхэбэрилгэ

Тунгалаг һайхан Байгал далайда амидардаг табин зургаан янзын загаһанай дундаһаа республикымнай загаһанай олзобориин эгээн шухалань хадаа үнэтэйгөөрөө ба элбэг олон байдагаараа суудаа гараһан омуль загаһан болоно.

Байгалда гурбан ондоо түрэлэй омуль байдаг. Тэдэ болбол өөһэд өөһэдынгөө байдаг газараар илгаруулагдадаг.

Научна эмхи зургаанууд Байгалай амитанай аймагые шэнжэлхэдээ, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай ба Чивыркуйска түрэлэй омульнууд гэжэ илгаһан байна. Тэдэ загаһад абаһаар харахада бэе бэеһээн ехэ ондоо бэшэ байдаг, гэбэшье, ехэ багынгаа хэмжүүрээр, зарим тэды гадар түхэлөөрөө бэе бэеһээ ондоошог байдаг юм.

Нэрлэгдэһэн түрэлэй загаһад өөһэдынгөө байралдаг гол мүрэнүүдтэй холбоотой байдаг. Тиимэһээ тэдэ гол мүрэнүүдтээ (Сэлэнгэ, Хойто-Байгалай голнууд болон Чивыркуйска голой татуурнууд) орожо, түрьһөө хаядаг ба тэдэ голнуудайнгаа адагаар байралжа эдеэлдэг байха юм.

Омуль загаһан табадахи жэлдээ түрьһэлдэг болоожо эхилдэг. Эды наһатай болоһон загаһад олзоборилго тухай хууляар тогтоогдоһон хэмжээндэ хүрэжэ, тэдэниие агналга зүбшөөрэгдэдэг байна.

Зунай үедэ омуль загаһад һүрэглэн бөөгнэржэ, Байгалай гүйхэн уһатай газарнуудаар, мүн тэрэнэй эрье зубшан нүүжэ, эдеэлсэ бэдэрдэг байха юм. Тэрэ үедэ гүнзэгы уһатай газарнуудтань загаһанай элдэб эдеэлсэ элбэгжэдэг.

Намар болоожо эхилхэлээр олоороо бөөгнэрһэн загаһад Байгалда шудхаһан Сэлэнгэ, Большой мүрэн, Дээдэ-Ангара, Кичер ба бусад гол мүрэнүүдэй адаг худар аалиханаар дабшан дүтэлдэг, августын һүүл багһаа эхилэн октябрь хүрэтэр тэдэ загаһад түрьһөө хаяхаяа дурсагдаһан гол мүрэнүүдые үгсэн гарадаг байна. Энэ үедэ тэдэ голнуудаар загаһа барилга хоригдоно.

Революциин урда тээ элдэб энгэй хонжоо наймаашад омуль загаһанай түрьһөө хаяха үедэнь хайрагүйгөөр хюдажа, тэрэнэй үдэхэ олошорхо ябадалда тойбо татадаг байгаа.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ Байгалда омулиин запас ехэдэжэ эхилээ. Юуб гэхэдэ, омулиин түрьһөө хаяха үедэнь тэрэниие хамгаалха тусхай сахюул тогтоогдонхой. Гэбэшье, омулиин түрьһэн байгаалиин эрхэ байдалда үдэхэдөө элдэб шалтагаанаар хосордог байна.

Манай социалистическэ гүрэн түрьһэлэлгын естественнэ байра болохо гол мүрэнүүдые хинан хаража, түрьһэнэй дэмы хосоролготой ехэ тэмсэл ябуулна. Мүн түрьһэ үсхэбэрилхэ заводуудые бариха ябадалда ехэхэн мүнгэн зөөри һомологдоно. Энээнэйнь ашаар Байгалай эрьеэр олохон загаһанай заводууд бодхоогдожо, промышленна заводуудай эрхэ байдалда үсхэбэрилэгдэһэн загаһад нилээд ехэ үрэжэлтэй болоһон байна.

Дайнай һүүлэй сталинска табанжэл соо Байгал дээрэ, Большой мүрэнэй райондо жэл соо 400 миллион түрьһэ инкубацилха хүсэтэй шэнэ завод баригданхай.

Байгал дээрэ загаһанай запасые амжалтатайгаар элбэгжүүлхэ промышленна үсхэбэрилгэ хадаа Мичуринска биологическа наукын арга методые үргэнөөр хэрэглэжэ, загаһа үсхэбэрилгые үшөө ехээр хүгжөөхэ арга боломжотой болохо байна.

Мүнөө үедэ манай республикын загаһанай промышленность болон загаһанай олзобори эрхилдэг районуудай партийна ба советскэ организацинууд болбол омулиин түрьһөө хаяхада тэрээндэ ямаршье һаад тойбо ушаруулхагүйн тула бүхы хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Омулиин түрьһэ хаялгые амжалтатайгаар үнгэргөөд байхадамнай, загаһанай жараахайнууд олоор үдэжэ, таба зургаан жэл болоод байхада манай гүрэн олон мянган центнер загаһанай продукт үлүү ехээр абаха байна бшуу.

К. Спелит.

Эрхим киномеханик

Стокгольмско Уряада гараа табихадаа, киномеханик нүхэр Лаврентьев кино харагшадые советскэ фильмээр хангаха жэлэйнгээ түсэбые, мүн валова суглуулгын түсэбые Агууехэ Октябриин һайндэр хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаһан юм.

Нүхэр Лаврентьев Улан-Удын кинофикациин городской таһагай эрхим киномеханик гэжэ нэрэлэгдэдэг. Энэ нэрээ нүхэр Лаврентьев үшөө дахин батадхажа, сентябриин 15-да жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Гадна, 1200 кино харагшадта шэнэ фильмнүүдые түсэбһөө гадуур харуулаа. Валова суглуулгаар 12 мянган түхэриг тэрэ оруулаа.

Алексей Игнатьевич Лаврентьев Сталинска Конституциин үдэр болтор үшөө хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ уялга абаба.

Словакиин коммунистическэ партиин центральна орган—„Правда" газетын 30 жэлэй ой

ПРАГА, сентябриин 15. (ТАСС). Словакиин коммунистическэ партиин центральна орган — «Правда» газетын түрүүшын номерой гараһанһаа хойшо 30 жэлэй ой болобо.

Юбилейтэй дашарамдуулан Чехословацка республикын президент Готвальд, Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитет, чехословацка журналистнуудай единэ Союз ба бусад организацинууд газетые амаршалба.

Австрида эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн

ВЕНА, сентябриин 17. (ТАСС) Эб найрамдалай тала баригшадай австрийска соведэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Австри дотор Стокгольмско уряада 757.774 хүн гар табяа. Доодо Австрида Стокгольмско уряада гар табигшадай тоо 185 мянга болобо.

Журналистнуудай уласхоорондын организациин гурбадахи конгресс Хельсинкидэ нээгдэбэ

ХЕЛЬСИНКИ, сентябриин 15. (ТАСС). Журналистнуудай уласхоорондын организациин (МОЖ) гурбадахи конгресс Хельсинкидэ нээгдэбэ. Конгресс дээрэ 26 оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Хитадай арадай республикын, Чехословакиин, Польшын, Румыниин, Венгриин, Болгариин, Албаниин, республиканска Испаниин, Вьетнамай демократическа республикын, Франциин, Англиин, США-гэй, Финляндиин, Италиин, Бельгиин, Норвегиин, Швециин, Голландиин, Иранай түлөөлэгшэд хабаадана.

Конгрессэй баярай оршон байдалда нээгдэхэдэ, премьер-министр Кекконен, гэгээрэлэй министр Хельяс, арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд айлшад болоожо байлсаба.

Советскэ делегат Д. И. Заславскиин дурадхалаар конгресс иимэ хэлсэхэ зүйлые нэгэн һаналаар баталаа гэбэл:

1. Журналистнуудай уласхоорондын организациин генеральна секретариин тоосоон.
2. Дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү эб найрамдалай түлөө хэблэлэй тэмсэл.
3. Журналистнуудай материальна байдал ба эрхэ.
4. Эмхидхэлэй асуудалнууд. Журналистнуудай уласхоорондын организациин хүтэлбэрилхы органуудай һунгалтанууд.

Хэлсэхэ зүйлэй баталагдаһанай һүүлээр, МОЖ-эй генеральна секретарь Гронек тоосоото элидхэл хэбэ.

Джебб ба Трюгве Ли гэгшэдтэ Чжоу Энь-лай телеграмма эльгээбэ

ПЕКИН, сентябриин 17. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай арадай республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лай Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Джеббтэ ба ООН-эй генеральна секретарь Трюгве Лидэ телеграмма эльгээбэ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Августын 20-до Аюулгүйн Совет хадаа Хитадай территори — Тайванда хэгдэһэн США-гэй зэбсэгтэ интервенци тушаа Хитадай арадай республикын Арадай центральна правительствын зүгһөө гэмнэлгые өөрынгөө хэлсэхэ зүйлдэ оруулһан ба энэ гэмнэлгые сентябриин 18-да зүбшэн хэлсэжэ эхилхэ гэжэ һая шиидэһэн байна. Хитад арадые түлөөлһэн хуулита гансахан правительство байһан туладаа, мүн энэ асуудал табиһан үүсхэлшэнь ба энэ хэрэгтэхи гэмнэгшэнь байһан туладаа, Хитадай арадай республикын Арадай центральна правительство өөрынгөө делегациие Аюулгүйн Соведтэ эльгээхэ эрхэтэй ба ёһотой байна. Хэрбээ Аюулгүйн Совет дээрэ дурсагдаһан асуудалые Хитадай арадай республикын түлөөлэгшын хабаадалгагүйгөөр зүбшэн хэлсээ һаань, абтаһан бүхы шиидхэбэринүүдынь хуули буса байжа, хүсэгүй үлэхэ байна.

Корейскэ арадай-демократическа республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Пак Хен Ен гэгшын телеграмма

ПХЕНЬЯН, сентябриин 17. (ТАСС). Пхеньяниие зэрлиг муухайгаар бомбодоһонтой дашарамдуулан, Корейскэ арадай-демократическа республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Пак Хен Ен ООН-эй генеральна секретарь Трюгве Лидэ ба Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Джеббтэ телеграмма эльгээбэ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Энэ оной сентябриин 16-да Пхеньян городто американска авиациин зэрлиг муухайгаар добтолхо үедэ американска самолёдууд хадаа городской Центральна госпиталиин райониие өөһэдынгөө добтолгын гол объектнүүдэй нэгэниинь болгоһон байна. Госпиталиин орой дээрэ Улаан Хэрээһэнэй тэмдэгүүд харагдажа байбашье, тэдэнэр тус госпиталиие ба госпитальтой зэргэлээд байһан плошадкануудые бомбодобо. Сентябриин 16-да самолёдууд 172 бомбо хаяжа, тэдэнэй олонхинь госпиталь тудаһан байна. Энэ зэрлиг муухай бомбодолгоһоо 11 хүн алагдаһан, 41 хүндөөр шархатаһан, 1 байшан һандаргагдаһан ба госпиталиин бусад байшангуудта, тэрэнэй барилгануудта ехэ гэмтэлгэ ушаруулагдаһан байна. Корейскэ арадай-демократическа республикын санитарна эмхи зургаануудые американска авиациин таһаралтагүйгөөр зорюута бомбодожо байһан ябадалда эсэргүү эрид протестые Корейскэ арадай-демократическа республикын правительствын нэрэһээ би үшөө дахинаа мэдүүлнэб. Энэ бомбодолго хадаа Женевскэ конвенциие ба уласхоорондын эрхын ниитэдэ мэдэрэгдэһэн нормонуудые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал мүн.

Дээрэ дурсагдаһан зүйлые ООН-эй ба Аюулгүйн Соведэй бүхы гэшүүдэй мэдээндэ хүргыт, Кореядахи американска агрессорнүүдэй иимэрхүү гэмтэ ябуулгануудые зогсоохо хэмжээнүүдые яаралтайгаар абыт, абтаһан хэмжээ-ябуулганууд тухай намда мэдээсыт гэжэ таниие гуйнаб.

Англо-американска сэрэгүүд Чемульпое яажа эзэлээб

ПХЕНЬЯН, сентябриин 17. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэһэнэй ёһоор, американецууд хадаа линкорнуудые оруулалсан, США-гэй ба Англиин 300 сэрэгэй корабльнуудые ба 500 гаран самолёдуудые — хүндэ бомбардировщигуудые ба истребительнүүдые бөөгнэрүүлжэ, сентябриин 15 ба 16-най үдэрнүүдтэ 40 мянга гаран хүнэй составтай десантые артиллеритэй ба танкнуудтайгаар Инчондо (Чемульпо) буулгаба.

Сүлөөдэ дуратай корейскэ арадтай тэмсэхэдээ, Кореядахи американска сэрэгэй командовани ехээр диилдэһэнэйнгээ һүүлээр, Дальна Востогтохи США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые бүгэдөөрнь шахуу Инчоной (Чемульпо) райондо суглуулба. Өөрынгөө хүсэндэ найдангүйгөөр, американецууд английска сэрэгэй хүсэнүүдые операцида хабаадуулаа.

Иимэ томо хүсэнүүдээр, Корейскэ Инчон (Чемульпо) райондо Арадай армиин хүсэнүүдһээ тоогоороо 20 дахин үлүү хүсэнүүдээр ябуулгануудые хэһэн дээрэһээ американецууд Инчониие (Чемульпо) эзэлжэ, сентябриин 17-до Сеулые шэглэн 12 километр урагшаа дабшаба.

Героическа корейскэ Арадай арми түрэлхи газарайнгаа һөөм бүхэнэй түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэнэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэлнүүд

ПХЕНЬЯН, сентябриин 18. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани сентябриин 18-ай үглөөгүүр иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсантай хатуу шанга байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлһөөр.

Тэгуһээ (Тайкю) хойшоо байһан газарта ябуулгануудые хэжэ байгаа Арадай армиин частьнууд дайсанай таһалгаряагүй контратакануудые гэдэргэнь сохижо, дайсанда ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулна. Һүүлэй хэдэн үдэрэй турша дотор энэ шэглэлдэ американска ба лисынмановска 850 гаран солдадууд болон офицернууд алагдаһан, шархатаһан байна. Иимэ трофейнүүд абтаа гэбэл: 81-миллиметрын 5 ехэ буу, 60-миллиметрын 4 миномёт, 3 ракетнэ ехэ буу, 20 гаран хүндэ ба хүнгэн пулемет, бусад буу зэбсэгүүд ба һомо хэрэгсэлнүүд болоно.

ПХЕНЬЯН, сентябриин 18. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани сентябриин 18-ай үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд американска ба лисынмановска сэрэгүүдтэй хатуу шанга байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлһөөр. Арадай армиин частьнууд дайсанай контратакануудые гэдэргэнь сохижо, тэрээндэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа үргэлжэлһөөр.

Сентябриин 18-да, Арадай армиин уһан-сэрэгэй частьнууд Оннай (Осин) дэргэдэхи корейскэ уһануудта нэбтэрэн ороһон американска корабльнуудые артиллереэр буудаба. Буудалгаһаа болоожо, дайсанай нэгэ корабль хэдэн һомондо сэхэ дайрагдаад шатажа, урда зүг руу ябажа далда ороо.

Сентябриин 15 ба 16-да, Арадай армиин эрьеын оборонын отрядууд Инчоной (Чемульпо) райондо американска хоёр истребителиие буудажа унагааба.

США-гэй оборонын министрээр Маршаллые томилхо тушаа

ВАШИНГТОН, сентябриин 19. (ТАСС). США-гэй оборонын министрээр генерал Маршаллые томилхые зүбшөөһэн хуулиин проектдэ президент Трумэн гараа табиба.

Краков шадар металлургическа гигант баригдажа байна

Краков болбол Польшын эртэ урда сагай столица байһан юм. Тэндэ хуушан, романска архитектурын гэрнүүдые, Вавелиин түүхэтэ памятнигуудые, монголнуудай добтолон ороһон сагһаа хойшо үлэһэн хэрэмэй ханануудай үлэгдэлнүүд гэхэ мэтыел харахаяа һая болотор хүнүүд ошодог байгаа һэн. Теэд мүнөө Краковто баригдажа байһан тон ехэ металлургическа комбинат бүгэдэниитын һонирхолые татана.

Тэрэ комбинат городһоо найман километр газарта баригдажа байна. Гэбэшье туйлай ехэ барилгын бодожо байһаниинь үшөө холоһоо харагдана. Городые комбинадай барилга хэгдэжэ байһан газартай холбоһон асфальттай харгы хэжэ байһан хэдэн зуун хүнүүд Краковай зүүн захада харагдана.

Ашаатай хэдэн зуун автомашинанууд энэ харгыгаар таһалгаряагүй гүйлдэнэ.

Комбинадые барихаяа шэлэн олоһон Плещув гэжэ деревни шадарай тэгшэ ногоон талмай гурбан мянга шахуу гектар болоно. Һаяын жэлнүүдтэ энэ талмай дээрэ домнонууд, коксово батареянүүд, үндэр бүтээсэтэй мартеновскэ олон пеэшэнүүдтэй ба прокатна стануудтай уужам цехүүд бодхоогдохо юм.

Барилгын олон һалаата түмэр замай узелай харгынуудынь баригданхай. Тэдээн дээгүүрнь платформонуудые ба товарна вагонуудые шэрэһэн «кукушканууд» (бишыхан паровозууд) иишэ тиишээ гүйлдэнэ. Висла мүрэнэй зүүн эрьедэнь порт баригдажа байна. Краков тээшэ дүтэшэг зуун мянган хүнүүдэй байхаар хараалагдаһан ерээдүйн социалистическэ городой байрын гэрнүүдэй районууд байгуулагдана.

— Краковска металлургическа комбинат болбол Польшын эгээн томо предприятинь болохо юм, — гэжэ бидэнтэй ябалсаһан инженер Ян Анела хөөрэнэ (мүн энэмнай барилгын главна директор мүн) — комбинат хадаа дайнай урда тээхи Польшын бүхы металлургическа промышленностиин гаргадагтай адли хэмжээтэй металл орондоо үгэхэ юм.

Краковска металлургическа комбинат мүнөө үеын эгээн шэнэ техникээр зэбсэгжүүлэгдэхэ байна. Тэрээнтэй зэргэлээд хэдэн олон ондоо заводууд ба фабриканууд байгуулагдаха, тэдэнэй зорилгонь юуб гэхэдэ — шухала хэрэгтэй материалнуудаар комбинадые хангаха ба металлургиин гигантын хаядһа үлэгдэлнүүдые болбосоруулха гэһэн байха юм.

Дайнай һүүлээр Польша болбол индустриализациин түлөө тэмсэлдэ горьтойхон амжалта туйлаба.

Ороноо һэргээн бодхоохо гурбан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй ашаар булад үйлэдбэрилэн гаргалгань, дайнай урда тээхи үетэй жэшэбэл, 60 процентээр ургаа. Гэбэшье үйлэдбэрилгынь энэ хэмжээн хадаа түргэн хүгжэжэ байһан Польшын арадай ажахые гүйсэд ханганагүй. Металлургиин энэ гигант бүхы хэрэгтэй металлаар ороноо хангаха, саашань ороноо индустриализацилха тэмсэлдэ бата бэхи үндэһэ һуури байгуулха гэһэн зорилготой юм.

Тус комбинат болбол социализмын үндэһэ һуури байгуулха зургаан жэлэй түсэбэй гол, эгээн ехэ ба главна барилгань болоно. Энэ жэлэй эхеэр Польшын ажалшад энэ түсэбөө бэелүүлжэ эхилээ.

Баригдажа байһан комбинадай тон ехэ удхашанарынь юуб гэхэдэ, оронойнгоо экономическа талаараа гээгдэнги, багаар хүгжэнги райониие тад ондоо болгон хубилгаха гэһэн байна. Газар багатай краковска деревнинүүд, тэдэнэй дүтэ шадарайнь Жешува ба Кельце гэжэ деревнинүүд хүн зон олонтой дээрэһээ, үе наһаараа тулижа зобожо байдаг һэн. Краков хадаа олон жэлэй турша соо промышленна талаараа ехэ гээгдэнги байгаа, деревнинүүдһээ гараһан үлүү хүдэлмэришэдые хэрэглэжэ шадахагүй байһан юм.

Газаргүй ба бага газартай хэдэн мянган таряашад хүдэлмэри бэдэржэ, дайнай урда тээ Германи, Франци ба Америка ошоод, хатуу хэрзэгы ба хүнэй тэсэшэгүй мүлжэлгэдэ ородог һэн. Помещигэй газарые буляан абаһанай, аграрна реформо хэһэнэй ашаар бүхы батрагууд, үгытэйшүүл ба дунда шадалтан газар абаа, тиихэдэ зарим таряашад баруун зүгэй газар дээрэ зөөжэ ошоо — эдэ бүгэдэ таряашадые шэнгэрүүлэн үсөөрүүлээ.

Металлургиин гигант хадаа Польшын энэ гээгдэнги районуудые индустриализацилха, краковска, жешовско ба келецкэ деревнинүүдһээ олон мянган таряашадые үйлэдбэридэ хандуулха байна. Комбинадые ашаглалгада оруулалга болбол ороной гээгдэнги районуудые промышленна талаараа хүгжэнги центр болгохо гэһэн зургаан жэлэй түсэбэй гол зорилгын нэгые шиидхэхэ юм.

Краков шадархи металлургическа комбинат болбол бүгэдэ арадай барилга мүн. Ороной бүхы районууд өөһэд өөһэдынгөө туһа хүргэхэ байна. Вроцлав—хирпиисэ эльгээхэ, Катовице — металл ба барилгын машинануудые, Жешув ба Кельце — барилгын модо, Познань — паровозуудые, Лодзь — хубсаһа, Люблин, Поморье, Баруун зүгэй газарнууд — хилээмэ, мяха, овощь эльгээхэ. 15 мянган хүдэлмэришэдэй коллективэй дунда ондоо барилгануудта урдань хүдэлһэншье ба тон залуушье хүдэлмэришэд бии.

Баригдажа байһан металлургическа комбинат хадаа тэдэнэй олонхидойнь хүдэлхэ газарынь ба түрэл гэрынь болохо юм. Тэдэнэр мүнөө барилгашад, үглөөдэр—доменщигууд, булад хайлуулагшад, технигүүд, инженернүүд болохобди гэжэ мэдэнхэй. Урдань кулагуудта хүдэлмэрилһэн бага газартай таряашадай басаган Елена Сендорек гэгшэ өөрынгөө ерээдүй байдал тухай иигэжэ хөөрэнэ:

—Тус барилга хадаа шэнэ ажабайдал намда нээжэ үгөө. Би һуранаб. Энэ хадаа намда тон ехэ зол жаргал мүн. Хэн мэдээб, магад инженершье болоожо болохоб.

Энэ барилгада Советскэ Союз ехэхэн туһа хүргэнэ. Польшодо промышленна түхеэрэлгэ үгэхэ тухай 1948 оной январьда баталагдаһан договорой ёһоор, СССР тус комбинадта промышленна гол шухала түхеэрэлгыень үгэхэ юм. Советскэ мэргэжэлтэд тус предприятиин барилгын техническэ проектыень зохёогоо.

Металлургическа комбинадай проект зохёоһон инженернүүд Польшын шэнэ промышленна центр ба шэнэ город ямар байхаб гэжэ хуу бараниень наринаар хараалһан байна. Барилгашад хадаа тэдэнэй творческо бодомжыень бэелүүлжэ байнад. Комбинат хадаа түрүү техникээр зэбсэгжэгдэһэн предприяти байхаһаа гадна, мүн культура ба байра байдалайнгаа талааршье түрүү байха юм. Демократическа Польша хадаа 100 мянган хүн зонтой социалистическэ город байгуулха гэжэ эгээ түрүүшынхеэ шиидээ. Висла мүрэн шадар спортивна ехэ стадион бариха, культурын ба амаралгын парк байгуулха гэжэ түсэбөөр хараалагдаһан байна.

Бүхы барилга дээрэхи хүдэлмэришэд социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, ажалай хэдэн зуун түрүүшүүл илгаран гарана. Мүрысөөндэ илажа гараһан шэнэ шэнэ хүдэлмэришэдэй нэрэнүүд үдэр бүри Хүндэлэлэй доска дээрэ харагдана.

Барилгашад болбол өөһэдынгөө ажалай үндэр зорилготой байһые һайн мэдэнэ.

—Металлургическа комбинат болбол социализмын түлөө тэмсэлдэ Польшын хүдэлмэришэн ангиин оруулһан гайхамшагта нэмэри мүн, — гэжэ шулуушан-ударник Мариан Ковальчик бидэндэ хэлэбэ,— металл болбол индустри мүн, тиихэдэ индустри—социализм мүн. Энээнэй түлөө бидэнэр хүсэ шадалаа хайрлахагүйбди.

Арадай Польшодо, дайнай урда тээхидэл капиталистнууд ба помещигүүдтэ бэшэ, харин өөһэдтөө ажалланабди,—гэжэ барилгын эрхим арматурщик Леонтий Климашевский нэмэн хэлэнэ,—энэ шэнэ завод хадаа манай сүлөөтэ орониие хүсэтэй ба бүри бата бэхи болгохол!

1957 ондо комбинадай барилгые дүүргэхэ гэжэ хараалагдана, гэбэшье түрүүшын металл тэрээнһээ һураггүй урид орондоо үгэхэ байна. Туһалбариин—шудхалгын, механическа цехүүдые 1951 ондо ашаглалгада оруулхаар байна. Барилгын иимэ түргэн темпые дайнай урда тээхи Польша мэдэхэшьегүй ба мэдэхэ аргашьегүй байгаа. Краков болбол хэдэн зуун жэл соо баригдаһан юм. Тиихэдэ Краковай хажуудахи туйлай ехэ металлургическа комбинат ба социалистическэ город миил хэдыхэн жэл соо бодхоогдохо байна.

Краков шадар металлургиин гигантын барилга эб найрамдалай хэрэгтэ туһалха ба демократическа Польшын хүсэтэй, бата бэхи байһые гэршэлэн харуулна. Тэрээнтэй хамта энэ барилга хадаа польско ба советскэ арадуудай үдэр бүри бэхижэжэ байгаа таһаршагүй хани барисаанай ба хани харилсаанай тэмдэг болоно.

Я. Макаренко.

Харюусалгатай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

Адрес редакции г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4.52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, местн. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16

Н—02390. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.